



ו' באב, תשע"ח, 18.7.2018

גיליון מס' 619

פרשת דברים

מומנטום הגאולה

מאת הרב אחיה שלמה אמיתי, שדה אליהו

לאחר פתיחה המתארת את המקום והזמן בו מתרחש ספר דברים (דבריו האחרונים של משה), מתחילה הפרשה בנאומו הראשון של משה רבנו: הוֹאִיל מִשֶׁה בָּאָר אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת לֵאמֹר: ה' אֱ-לֹהֵינוּ דִּבֶּר אֵלֵינוּ בְּחָרֵב לֵאמֹר רַב לָכֶם שִׁבְתָּ בְּהָר הַזֶּה: פָּנוּ וּסְעוּ לָכֶם וּבֹאוּ הָר הָאֲמָרִי וְאֵל כָּל שְׁכֵנֵינוּ בְּעֶרְבָה בְּהָר וּבְשָׁפְלָה וּבְגִבּוֹ וּבְחוּף הַיָּם אָרֶץ הַקְּנַעֲנִי וְהַלְבֹנוֹן עַד הַנְּהָר הַגָּדוֹל נְהַר פְּרָת: (דברים א, ה-ז).

היינו מצפים ממשה לומר בביאור התורה (כפי שאכן אמר בפרשת ואתחנן): ה' א-להינו דבר אלינו בחורב – אנכי ה' א-להיך וכד', לפרט את עשרת הדברות, או לדבר על ערכים גבוהים אחרים הבאים לידי ביטוי בתורה כמו "וְעָשִׂיתָ הַיָּשָׁר וְהַטוֹב" (ויח) וכד'. אך משה מספר כאן ששמע דבר אחר בהר חורב – פנו וסעו לכם ובואו הר האמורי... עד הנהר הגדול נהר פרת. לנגד עיניו של משה כל התורה עומדת עכשיו תחת הגשמת ההבטחה לאבות - "והבאתי". המוטו החוזר בספר דברים הוא ש"אלה החוקים והמשפטים אשר תשמרון לעשות בארץ אשר נתן ה' א-להי אבותיך לך" (יב,א). בארץ זו וע"י שמירת החוקים והמשפטים האלה, תתקיים ההבטחה – "וְאָעֲשֶׂה, לְגוֹי גָּדוֹל" (בראשית יב,ב).

פן אחד מגדלותו של הגוי הוא אכן קיום החוקים והמשפטים בארץ. את הפן האחר של ספר דברים מלמד אותנו רבנו הנצי"ב בפירושו "העמק דבר", בפתיחה לספר דברים. הנצי"ב אומר שספר דברים נקרא 'משנה תורה', כי עיקרו הוא קריאה לשינון התורה ולעמל תלמודה – זו היא שמירת החוקים והמשפטים לדבריו. העמל, המאמץ - קושר את האדם למושא המאמץ, עם ישראל נדרש לעמל בניית הארץ, וכך הוא נקשר אליה. אך לא רק לעמל הפיזי הוא נקרא, אלא לעמל בהבנת התורה. העיסוק בתלמוד התורה הוא הקושר את עם ישראל אל התורה. קשר זה מבוטא בסוף הספר – "מורשה קהילת יעקב" – אל תקרי מורשה אלא מאורשה (פסחים מט ב), ועל ידו מתקיימת ההבטחה להיות גוי גדול – אשר לו חוקים ומשפטים צדיקים.

כמאמר השיר "ראשינו בעמקי תורתה, כפינו ברגבי אדמתה" - ספר דברים הוא קריאה לקיום ההבטחה "וְאָעֲשֶׂה לְגוֹי גָּדוֹל" - בקיומו הפיזי של עם ישראל בארץ ישראל, ובהתעמקות שלו בתורה.

פרשות השבוע מתאימות לא פעם למועדי השנה. בשלושת השבועות בהם אנו מבכים את החורבן, אנחנו קוראים בתורה על שבחה של ארץ ישראל ומרכזיותה. פסוקי הפרשה בתורה מפיחים רוח של התעודדות בשאיפת הגאולה המלאה של דור המדבר, שמהדהדת גם לנו. הנאום הגדול הזה של משה קורא גם לנו לגאולה - אמנם חלק הארי של עם ישראל נמצא כבר בארץ ישראל, ו-חלק הארי האיכותי של ארץ ישראל חזר לעם

ישראל, אך מבחינה כמותית העם והארץ עדין לא חזרו זה לזו. ולמרות זאת כבר יש בישראל מי שמדמים שכבר באו למטרתם כולה... שאיפה לאידיאלים נשאים וקדושים אצלם חדלה, וממילא יורד הרוח ושוקע.

פסוקים אלו של ספר דברים מפיחים בנו רוח, משמרים עבורנו את מומנטום הגאולה - שאיפה להשלמת החזרה המלאה לארץ וההתאמצות "באור ד' ובתורתו, בחשק האורה הרוחני" (עפ"י אורות התחיה מד).

---

**הרב אחיה שלמה אמיתי, רב קבוץ שדה אליהו דיין בבתי דין לממונות ארץ המדה -**  
גזית וגולן, נשוי לגילה יועצת חינוכית



---

דף פרשת שבוע על הקיבוץ הדתי מופיע באתר הקיבוץ הדתי: [www.kdati.org.il](http://www.kdati.org.il)  
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: [webmaster@kdati.org.il](mailto:webmaster@kdati.org.il)  
ולרשום [subscribe](#) בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב [unsubscribe](#) בשורת הנושא.  
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: [amudim@kdati.org.il](mailto:amudim@kdati.org.il)